



Kashrus – Only on the ingredients?

Shiur# 333 | Aug 7th 2021

רש"י דברים (פרשת שופטים) פרק יח פסוק ג

הלחיים - עם הלשון. דורשי רשומות היו אומרים, זרוע, תחת יד, שנאמר ויקח רומח בידו (במדבר כה ז). לחיים, תחת תפלה, שנאמר ויעמוד פינחס ויפלל (תהלים קו ל). והקבה - תחת האשה אל קבתה (במדבר כה ח).

Riddles of the Week

#1

תלמוד בבלי מסכת שבועות דף ל עמוד א

תניא אידך: ועמדו שני האנשים - בעדים הכתוב מדבר; אתה אומר: בעדים, או אינו אלא בבעלי דינין? אמרת? וכי שנים באים לדין, שלשה אין באין לדין? ואם נפשך לומר, נאמר כאן שני ונאמר להלן שני, מה להלן בעדים, אף כאן בעדים. מאי אם נפשך לומר? וכי תימא: בתובע ונתבע קא משתעי קרא, נאמר כאן שני ונאמר להלן שני, מה להלן בעדים, אף כאן בעדים. תניא אידך: ועמדו שני האנשים - בעדים הכתוב מדבר; אתה אומר: בעדים, או אינו אלא בבעלי דינין? אמרת? וכי אנשים באין לדין, נשים אין באות לדין? ואם נפשך לומר, נאמר כאן שני ונאמר להלן שני, מה להלן בעדים, אף כאן בעדים. מאי אם נפשך לומר? וכי תימא: אשה לאו אורחה, משום כל כבודה בת מלך פנימה, נאמר כאן שני ונאמר להלן שני, מה להלן בעדים, אף כאן בעדים.

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף טו עמוד א

מנהני מילי? אמר רב יהודה אמר רב, וכן תנא דבי ר' ישמעאל, אמר קרא: איש או אשה כי יעשו מכל חטאת, השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה.

#2

רמב"ם הלכות טומאת מת פרק ט הלכה יב

דבר ידוע שכל אלו הטומאות וכיוצא בהן שהן משום ספק הרי הן של דבריהן, ואין טמא מן התורה אלא מי שנטמא טומאת ודאי אבל כל הספיקות בין בטומאות בין במאכלו' אסורות בין בעריות ושבתות אין להם אלא מדברי סופרים [ואף על פי כן דבר שחייבין על זדונו כרת ספיקו אסור מן התורה, שהרי העושה אותו חייב אשם תלוי] כמו שביארנו בהלכות איסורי ביאה ובכמה מקומות.

Selected audio from our listeners

Answers to the Questions

Answers to the Question 1 *click here*

Answers to the Question 2 *click here*

Answers to the Question 3 *click here*

Answers to the Question 4 *click here*

Shiur Suggestions

Suggestion 1 *click here*

Suggestion 2 *click here*

Selected emails from our listeners

Answers to the Questions

The Malbim comments on the possuk that the Torah is referring to a fruit tree that no longer produces fruit. The Torah is telling us to verify this fact before chopping down the tree. Even if sufuk dioraisa was lihukal midioraisa like the Rambam, here there is a chezkas issur and we would always be machmir. This is akin to what the Shach says in Y"D Siman 110: Klal 20.

Also according to Rashi in Baba Kama 91:2 Zeh Aitz Maychel there would be no kashya because the pusuk is referring to when you are allowed to cut down a fruit tree- when you know of no other available tree for the siege.

Thank you for your informative discussions,

Dovid Dick

לקושיא א'

קושיא מושכלת היא זו, כה לחי! ויש ליישב בכמה דרכים, ואשתדל להציע איזה מהן. א' כתבו התוס' בריש מס' מכות (דף ב.) בתירוצם השני שבעדיות שלא נלמדות מכאשר זמם (כגון עדות בן גרוש ובן חלוצה) ל"צ שיהיו עדות שאתה יכול להזימם, וא"כ י"ל שמן הכתוב דהכא דממעטינן מיניה נשים לעדות, אפשר לומר דלא הצריך למעטן אלא מעדות שא"צ שיכול להזימם כנ"ל, אבל בעדיות דעלמא דבעינן שתהא יכול להזימם, אה"נ ידעינן ממילא שאינן כשרים מטעם דא"א להזימן, אילולי דילפינן ממקו"א דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין, ודו"ק. ב' ידוע חידושו של הנודע ביהודה (מהדו"ק אבה"ע סימן מ"ו) שכל הך דינא דצריכין עדות שאפשר לקיים בהם מה שזמו לעשות, היא דינא דאמוראי ולא מוסכם הוא לכל התנאים שבגמרא, ומברר שם שרב תנא ופליג ורב לא ס"ל כהך דינא, ע"ש הוכחותיו, והנה מאן הוא דיליף כל הך ילפותא דהשוה הכתוב אשה לאיש לעל העונשין רב הוא, כדמוזכר כמה פעמים בש"ס שזו מימרא דרב, וא"כ אתי שפיר כמין חומר, שרב שהוא ל"ל דבעינן לקיים בהעדים כאשר זממו, איהו דהצריך הילפותא דהשוה הכתוה וכו', ואה"נ לפי סתמא דגמרא והסכמת האמוראים דבעינן עדים שאתה יכול להזימם, שוב לא בעינן לילפותיה דרב שהשוה הכתוב אשה לאיש, ודו"ק כי נחמד היא. ואסתגי בזה.

לקושיא ב')

כנראה טעה הרב השואל בהצגת הקושיא, כי אדרבה איפכא מסתברא, וכמו שהקשו הרבה גאונים צ"ל ובתוכם מרנא החת"ס בתשובה שבחיו"ד (סימן ק"ב) שמהכתוב הזה משמע דספיקא דאורייתא מדאורייתא לקולא, דאל"ה ל"ל אשר תדע, הרי בלא"ה נמי דין הוא שיאסרו האילנות המסופקות, אך אם ננקוט שמדאורייתא מקלינן בספק של תורה, אז אתי שפיר מה שכאן הצריך התורה לגזור במיוחד על הספק ולומר שרק את הודאי תשחית לא את הספק. וא"ת למה באמת שינתה התורה במצוה זו מכלל כל התורה כולה, תשובת שאלה זו היא כי גזירת מלך היא ומי יבוא אחרי המלך מלכו של עולם להבין ולהשכיל מצותיו וחוקותיו. [ואמנם אסור לי להתעלם שבאמת יש ויש מגדולי ישראל שהקשו הקושיא כמו הרב השואל, אך לענ"ד איפכא מסתברא להקשות, וכמוש"כ, וד"ל].

בכל הכבוד הראוי,

טובי' גדלי' וויזנער

Some answers to the riddles of the week:

1) The Shita Mekubetzes (Bava Kama 15a) brings this question in the name of the tamidei Rabbeinu Peretz, and answers that the gemara in Bava Kama equating men and women for onshim is necessary since the gemara in Shavuos that excludes women from eidus could only be referring to cases like accusing a kohain of being a ben grusha or ben chalutza where the onesh of ka'asher zamam is not possible.

לכל דינים שבתורה. ואם תאמר⁸¹⁶ למה לי קרא תלמידי לרבוויניהו לדמים, תיפוק ליה מדאיצטריך למעוטיניהו⁸¹⁷ מעדות אלמא שייכי בדינים, דאם לא כן למה לי קרא אנשים ולא נשים למעוטיניהו מעדות, תיפוק ליה משום דהוויא עדות שאין אתה יכול להזימה⁸¹⁷. ויש לומר דסלקא דעתך אמינא דמיעוט דעדות איצטריך לעדות בן גרושה ובן חלוצה שאינה בתורת כאשר זמם, ואיצטריך למעוטי מעדות. תלמיד ח"ר פריץ ז"ל.

A second answer, brought by the Beis Halevi (Vol. 1, 32:11), is that we see in some cases that the punishment for zomemus is actually more strict than for causing equivalent physical damage. So the fact that women are excluded from zomemus does not tell us anything about whether they would be included or excluded from the consequences of causing physical damage.

לאשה ות' דהוי ס"ד דהכתוב בא למעט נשים מעדות דלא
 שיך בו כאשר זמם כגון בעדות דבן גרושה ובאמת הוי
 דוחק לומר כן דהרי הך ועמדו שני האנשים כתיב בהך
 פרשה דכאשר זמם בדברים י"ט. ולכאורה יש לישב עיקר
 הקושי דאע"ג דמהא דפסלינן נשים לעדות ידעינן דאיכא
 בהו חיוב דכאשר זמם ואם העידו על אשה והוזמו חייבין
 לשלם מ"מ לא מצינן למילף מינה דאם הזיקו לאשה בידים
 יהי' חייב דהא מצינו דכאשר זמם חמור מעושה בידים
 וכמו דמבואר במכות דף ב' [ע"ב] בתוס' ד"ה ומה הסוקל
 דההורג נפש בסקילה נהרג בסייף ועדים שבאו לחייבו
 סקילה נסקלים וכמו כן י"ל דאע"ג דכאשר זמם איכא
 באשה מ"מ מזיק בידים לא היינו יודעין ממנו ומש"ה
 איצטריך שפיר הך דלפניהם. רק דאכתי קשה לשיטתו של

2) This question was first asked by the Besamim Rosh (Kisa d'harsana 154), who ends with a tzarich iyun.

ואין ראוני להאריך נפרט הוה של ספקא דאוריית' שכן אחר
 כל הפלפול מכמה מקומות שיט לנו בעני' מתפללים
 אנחנו על הרמז"ס והראב"ד והרשב"א וכל הבאי אחריה דאשתמי'
 לכו מקרא מבואר / רק עץ אשר תדעכו / הרי שאמר הכתוב
 צדיק דדווק' בשאת' יודע מות' לך / וזרות גדול הוא שנכל רבותינו
 הפוסקי' / אין רואה ואין מקיץ על הכתוב הזה / לעורר עליו /
 ולומר ס' טעם / דדווקא כאן הדין כן / לא זולת / ופלפלו הרבה
 צד"פ' החונל ל"א / דגתנן רק עץ קרא יתירא הוא / דהוא
 מוקשה / אף לפי דעתו דשורת הדין דספיקו אסור דבר תורה /
 בכל מקום / והראב"ד דדבור בעני' דעת הרמז"ס ז"ל שביתר
 היא נפלאה / מ"ע שתיקמר גס נהל' מלכיס פ"ו להשמיענו /
 דנבאי ענינא מיהת דבר תורה / ונכל הפלפולים / לא יכולתי
 להויו השאלה ממקומה / דאין מקרא יולא מידי פשוטו / דודאי
 מותר וספק אסור ול"ע :

However, many later acharonim discuss the question and provide answers. Some simply answer that the question has it exactly backwards: the Torah had to specify that in the case of the fruit tree you need to know before you cut it precisely because as a general rule we assume that it's permitted b'safek like the Rambam. Others say that the Torah is talking about a tree that used to provide fruit so there is a chazaka of bearing fruit and even the Rambam would say to go l'chumra in such a case. A third group says that the tree is among a forest of fruit-bearing trees so there is a rov of fruit-bearing and even the Rambam would say to go l'chumra in such a case. A fourth group answers that cutting a fruit tree is a sakana and, again, even the Rambam would say to go l'chumra in that case. And a final group of Acharonim say that since the fruit-bearing nature of the tree can easily be physically determined by inspection, it isn't a "real" safek and cannot prove anything about hilchos safek at all. There are probably additional answers as well, but these are the ones I was able to find.

Best,

David Birnbaum

תשובה לשאלתך, אדרבה! ממה שהתורה ראה להזהיר הכא ש-"רַק עֵץ אֲשֶׁר-תִּדְעַ" (דהיינו ספיקא דאורייתא לחומרא "לכאורה"), זאת אומרת שבשאר מקומות מה שהתורה מצווה; ספיקו לקולא... וק"ל

הקטן ש"ז דער שטייגלער

Shiur Suggestions

Hi I really appreciate your show and your courage to ask the tough questions.

I was wondering if you can give a show about giving back land and the two state solutions. I know there are many different opinions regarding this manner.

I know that the Lubavitcher Rebbe was fire against giving back land because of a Halacha and Haskafa standpoint. Reb Ovadia Yosef allowed at first and then backtracked.

Some Litvishe Gedolim allowed it while others didn't.

It would be a fascinating show to listen to so please take it into consideration!

Thanks

Dovie Levy

I've been meaning to write to you for a while. I think a good topic for a show would be the Jewish view on cremation. I have numerous non-religious friends, and I would like very much to explain to them why cremation is a bad idea according to Jewish thought.

What do you think?

Thanks. Love the show. I like very much how on controversial subjects you do not let your guests off easy.

Thank you.

All the best, and a good Shabbos.

Reuven Resnicoff, Baltimore, MD